

OBSAH

PŘEDMLUVA	8
1. ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝ ČLOVĚK A NARUŠENÁ KVALITA JEHO ŽIVOTA	11
1.1 Poruchy systému člověk - prostředí a rehabilitace	11
1.2 Zdraví, nemoc, defekty, poruchy, disaptibility, handicapy a speciální potřeby jako změněné kvality života zdravotně postižených	12
1.3 Zdravotně postižení a podmínky jejich integrace do společnosti	13
1.4 Hlavní složky života zdravotně postižených a narušení jejich kvality	16
1.5 Studijní otázky a úkoly ke kapitole 1	18
2. KOMPLEXNÍ SLUŽBY PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ A REHABILITACE	20
2.1 Komplexní služby pro zdravotně postižené	20
2.2 Aktivní a pasivní formy služeb pro zdravotně postižené	21
2.3 Studijní otázky a úkoly ke kapitole 2	22
3. KOMPRESIVNÍ REHABILITACE ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH	24
3.1 Rehabilitace jako společenský jev	24
3.2 Komprehensivní rehabilitace a její složky	26
3.3 Vztahy složek komprehensivní rehabilitace	29
3.4 Institucionalizace v komprehensivní rehabilitaci	31
3.5 Studijní otázky a úkoly ke kapitole 3	33
4. LÉČEBNÁ REHABILITACE (LR)	35
4.1 Charakteristika LR	35
4.2 Prostředky léčebné rehabilitace	36
4.3 Studijní otázky a úkoly ke kapitole 4	37
5. SYSTÉM SOCIÁLNÍ REHABILITACE	39
5.1 Podstata a význam sociální rehabilitace	39
5.2 Proces sociální rehabilitace zdravotně postižených	42
5.2.1 Sociální rehabilitace jako makroprocesuální jev	43
5.2.1.1 Proces sociální rehabilitace u postižených se získanou vadou	43
5.2.1.2 Proces sociální rehabilitace u zdravotně postižených od narození	46

5.2.2	Mikroprocesuální jevy SR zdravotně postižených	46
5.3	Význam a základní prvky systému sociální rehabilitace	49
5.4	Problémy a záměry sociální rehabilitace	52
5.5	Cíle, úkoly a obsah sociální rehabilitace	54
5.6	Akceptace vady a životní pohoda jako hlavní cíl rehabilitace	56
5.7	Integrace jako cíl rehabilitace zdravotně postižených	57
5.8	Prostředky rozvíjení sociální rehabilitace	58
5.9	Podmínky rozvíjení a účinnosti sociální rehabilitace	60
5.9.1	Podmínky rozvoje sociální rehabilitace	60
5.9.2	Institucionalizace SR	61
5.9.3	Rehabilitace ZdP v rodině	64
5.9.4	Rehabilitační poslání speciální školy pro postižené	64
5.9.5	Perspektivy institucionalizace sociální rehabilitace ZdP	65
5.10	Principy sociální rehabilitace	69
5.11	Metody, prostředky a techniky sociální rehabilitace	70
5.11.1	Charakteristika pojmů metoda, prostředky a techniky	70
5.11.2	Metody sociální rehabilitace zdravotně postižených	71
5.11.3	Techniky sociální rehabilitace zdravotně postižených	71
5.12	Formy sociální rehabilitace postižených	73
5.13	Periodizace v rozvíjení sociální rehabilitace	79
5.14	Studijní otázky a úkoly ke kapitole 5	79
6.	PROGRAMY SOCIÁLNÍ REHABILITACE ZdP	81
6.1	Charakteristika a metodologické otázky tvorby programů sociální rehabilitace	81
6.2	Klasifikace programů sociální rehabilitace	83
6.2.1	Základní programy sociální rehabilitace	83
6.2.2	Doplňkové programy sociální rehabilitace	84
6.3	Všeobecné programy sociální rehabilitace	85
6.3.1	Program akceptace vady, asertivity a prevence handicapů	85
6.3.2	Program vyladění partnerského a rodinného života	86
6.3.3	Program resocializace, nezávislosti a rozvoje občanské aktivity	86
6.3.4	Posloupnost optimálního řazení aplikace všeobecných programů sociální rehabilitace	87
6.4	Programy pro sociální rehabilitaci sluchově postižených	87
6.4.1	Programy pro získání návyků odezírat mluvenou řeč	87
6.4.2	Programy pro získání návyků poslouchat a rozumět mluvené řeči a informačně významovým seskupením zvuků (reedukace sluchu)	88

6.4.3	Programy orientace v prostředí nonverbálního dorozumívání	89
6.4.4	Program ovládnutí znakové řeči	89
6.4.5	Program výcviku mluvené řeči	90
6.4.6	Program rozvíjení myšlení a doplňujícího i rozšiřujícího vzdělávání	90
6.4.7	Modely optimálního pořadí navazování programů sociální rehabilitace u sluchově postižených	91
6.5	Programy pro sociální rehabilitaci tělesně postižených	92
6.5.1	Program rozvoje pohybových dovedností a návyků	92
6.5.2	Program rozvoje sebeobslužných činností	93
6.5.3	Program používání služeb a vystupování na veřejnosti	94
6.5.4	Doplňující programy	95
6.5.5	Diferencované zpracování programů sociální rehabilitace pro tělesně postižené a modely jejich návaznosti	95
6.6	Programy pro sociální rehabilitaci dlouhodobě nemocných	95
6.6.1	Obecná charakteristika programů sociální rehabilitace pro dlouhodobě nemocné	96
6.6.2	Programy sociální rehabilitace pro postižené kardiovaskulárními nemocemi	96
6.6.3	Programy sociální rehabilitace pro postižené diabetem mellitus	96
6.6.4	Programy sociální rehabilitace pro postižené roztroušenou sklerózou (sklerosa multiplex)	96
6.6.5	Programy sociální rehabilitace pro postižené respiračními chorobami	97
6.6.6	Programy sociální rehabilitace pro postižené záchvatovým onemocněním (epilepsií)	97
6.6.7	Programy sociální rehabilitace pro postižené zhoubnými nádory	98
6.7	Programy pro sociální rehabilitaci zrakově postižených	98
6.7.1	Všeobecná charakteristika programů sociální rehabilitace zrakově postižených	98
6.7.2	Program rozvíjení zrakových funkcí (reedukace zraku)	98
6.7.3	Program výcviku čtení a psaní reliéfně bodového písma	99
6.7.4	Program tyflografického výcviku	100
6.7.5	Program využívání audiovizuálních prostředků informace (zvukový záznam)	101
6.7.6	Program prostorové orientace a samostatného pohybu	101
6.7.7	Program sebeobsluhy a vedení domácnosti	102

6.7.8	Program pěstování rodinného života, společenského styku a vystupování na veřejnosti	102
6.7.9	Doplňující programy sociální rehabilitace u zrakově postižených	103
6.7.10	Návaznost programů sociální rehabilitace u zrakově postižených	104
6.8	Programy sociální rehabilitace pro mentálně postižené (MP)	105
6.9	Programy pro sociální rehabilitaci rodin zdravotně postižených	105
6.10	Programy pro integrační uvědomění a solidární jednání veřejnosti	106
6.11	Studijní otázky a úkoly ke kapitole 6	106
7.	REHABILITAČNÍ INŽENÝRINK V SYSTÉMU SOCIÁLNÍ REHABILITACE	108
7.1	Studijní otázky a úkoly ke kapitole 7	109
8.	PEDAGOGICKÁ REHABILITACE	111
8.1	Rozbor hlavních prvků pedagogické rehabilitace	111
8.2	Nárys kategorií i systému pedagogické rehabilitace	113
8.3	Studijní otázky a úkoly ke kapitole 8	114
9.	PRACOVNÍ REHABILITACE	115
9.1	Pracovní činnost a změněná pracovní schopnost zdravotně postižených	115
9.2	Charakteristika, úkoly a cíle pracovní rehabilitace	116
9.3	Význam pracovní rehabilitace	118
9.4	Prostředky a fáze pracovně rehabilitačního postupu	119
9.4.1	Zhodnocení uchovaného pracovního potenciálu občanů se změněnou pracovní schopností	119
9.4.2	Analýza pracovišť a pracovních činností	120
9.4.3	Pracovní doporučení	120
9.4.4	Pracovní výcvik, kvalifikace a rekvalifikace	122
9.4.5	Zabezpečení pracovních příležitostí a organizace pracovního umísťování	123
9.4.6	Uvedení do pracovního procesu	123
9.4.7	Sledování zdravotního stavu pracovně začleněných občanů se změněnou pracovní schopností a ověřování, jak na ně působí výkon práce	124

9.4.8	Koordinace jednotlivých fází pracovní rehabilitace na vyšší úrovni, koncepční, normotvorné a metodické působení v oblasti pracovní rehabilitace	125
9.5	Prostředky a proces pracovní přípravy a pracovní rehabilitačního výcviku	126
9.5.1	Formy pracovní přípravy osob se změněnou pracovní schopností	126
9.5.2	Výcviková jednotka v pracovní přípravě	127
9.6	Optimalizace podmínek práce zdravotně postižených	128
9.6.1	Užší okruh podmínek práce osob se změněnou pracovní schopností	128
9.6.2	Širší okruh podmínek práce osob se změněnou pracovní schopností	129
9.7	Posudková činnost, poradenství a další služby v oblasti pracovní rehabilitace	130
9.8	Studijní otázky a úkoly ke kapitole 9	131
10.	MOŽNOSTI PŘÍPRAVY ODBORNÍKŮ V OBLASTI REHABILITACE	133
10.1	Pojetí, význam, cíle a úkoly přípravy rehabilitologů	133
10.2	Struktura studia rehabilitologů v rámci VŠ	133
10.3	Funkce a obsah jednotlivých úrovní studia	134
10.4	Osobnostní vlastnosti rehabilitologa	136
10.5	Studijní otázky a úkoly ke kapitole 10	137
	Rejstřík jmenný	138
	Rejstřík věcný	140
	Seznam literatury	146
	Seznam zkratk	153
	Terminologický slovník	154